

Schape en bokken

Liturgiesuggesties:

Gezang 301:1, 2 en 5

Psalm 72:1 en 2 OB

Psalm 119:7

Gezang 341: 1

Mattheüs 25:31-46

Psalm 146:4 en 5

Gezang 279:1, 3, 6 en 7

Psalm 98:3 en 4

***

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongelui,

Stel ... we hebben gisteren zo'n 100 uitnodigingen voor deze dienst uitgedeeld in het asielzoekerscentrum in Bloemendaal.

We hebben een aantal auto's geregeld voor vervoer.

Koffie en thee vóór de dienst.

Plakje cake of koek erbij.

En vanmorgen zitten er dan zo'n vijftig asielzoekers daar op de achterste rijen in de kerk.

Wat zou u daar van zeggen?

Best wel even wennen - denk ik.

Al die donkere gezichten uit Afrika.

We zullen trouwens wel het één en ander voor hen moeten regelen in deze dienst.

Want de Nederlandse taal verstaan ze nog niet...

Maar ... misschien dat een aantal gemeenteleden kunnen tolken.

En ... de Psalmen zoals wij die zingen - op de melodieën van oude franse volksliedjes - spreken hen niet zo aan.

Ze zingen liever meerstemmig - zonder orgel.

En ... misschien dat er gelijk een aantal stoelen aan de kant gestapeld kunnen worden.

Want zij beleven de dienst met hun hele lichaam.

Zingend, dansend, Gods lovend.

Stel ... dat het zo zou gaan, vanmorgen.

En niet alleen in deze dienst ... maar in elke kerkdienst die we hier in ons kerkgebouw mogen houden.

O ja, tussen haakjes: Hoe gastvrij zijn we eigenlijk als gemeente van de Goede Herderkerk?

Hoe gastvrij zijn we als het gaat om buitenstaanders?

Hebben we als gemeente hen eigenlijk wel iets te bieden?

Kunnen we - als Christelijke Gereformeerde Kerk van Haarlem-Noord - wel iets betekenen voor anderen?

Het is goed om ons daar vandaag eens op te bezinnen.

Op de vraag: Wat zouden wij als gemeente en wat zou ik persoonlijk ... kunnen betekenen voor die broeder en die zuster met die andere stijl van leven en geloven? Of wilt u het breder ... Wat zouden wij, wat zouden u en jij en ik, kunnen betekenen voor onze naaste, voor onze mede-mens in onze eigen omgeving?

*

Het gaat vanmorgen over ... de wederkomst van de Here Jezus.

Over liefde bewijzen aan de vreemdeling en de buitenstaander.

Hoe dan?

Door hem eten en kleding te geven, lees ik in Mattheüs 25.

En de motivatie daarvoor is: "Want vreemdelingen zijn jullie geweest in het land Egypte."

Israël kan het zich dus voorstellen.

Terugkijkend naar de tijd in Egypte kan het zich de positie van een vreemdeling indenken.

'Denk aan Egypte! Denk aan dat harde en zware slavenleven!

Een leven waar je met schrik en afschuw aan terugdenkt.

Zou je dat de vreemdeling gunnen in je eigen land?

Zou je hém willen aandoen, wat ze in het verleden jouw voorvaders hebben aangedaan?'

Even naar onszelf.

Stel het je eens voor?

Stel dat het hen toch lukt om voldoende stemmen binnen te halen: Pim Fortuin en zijn maten.

Of stel dat we het meemaken dat Turken en Marokkanen ons land en volk zullen gaan regeren.

Of stel dat je gedwongen zou worden om het teken van het beest - als een chip - in je hand of in je voorhoofd te dragen.

Misschien raak jijzelf dan wel op de vlucht.

Dan wordt u misschien zelf wel een vluchteling en een vreemdeling.

Kunt u het zich voorstellen?

Wie komt er dan voor jouw bedreigde leven op?

Wie geeft jou dan te eten en kleren om aan te trekken?

Het hele Oude Testament, broeders en zusters, jongelui, is vol van teksten waarin de HERE oproept tot liefdebetoon aan mensen die maatschappelijk gezien onderaan de ladder van de maatschappij staan.

Hij, de Here God, trekt Zich het lot aan van verschoppelingen en sociaal zwakken.

Hij is barmhartig, mild en vriendelijk tegenover ... wezen, weduwen en vreemdelingen.

Telkens kom je dat zo in het Oude Testament tegen.

Wees, weduwe en vreemdeling.

Ze hebben - zo zegt de HERE - recht op bescherming en recht op verzorging.

Ziet u ze nog zitten, vanmorgen, hier in de kerk ... die vijftig asielzoekers die we hebben willen uitnodigen?

Je zult ze liefhebben als jezelf! - zegt Jezus in de Bergrede.

Best wel moeilijk, vind u niet? Liefde is niet alleen een gave, een geschenk.
Liefde is ook een opgave, een opdracht.
Een opdracht van de Here God, opdat het je naaste goed mag gaan.
Je naaste.
Dus ook die vreemdeling en die vluchteling.
Liefhebben ... God en die ander ... net zoals je jezelf liefhebt.
Hoe gaat u, hoe ga jij, hoe ga ik om ... met naasten, die de HERE op je weg plaatst?
Als christen mag je de goede gezindheid van Jezus Christus tonen aan de mensen.
Je mag zo hem of haar laten zien wie God is.
Waarom? Opdat die naaste ook God zal mogen kennen.
Hoe je dat doet? Ik kom daar straks nog op terug.

*

Eerst dat bijbelgedeelte, Mattheüs 25. Het zijn, gemeente, de laatste woorden van de Here Jezus.
Jezus' testament. Zijn laatste wilsbeschikking.
Hoe zal het gaan ... straks als Hij er niet meer zal zijn?
Het is opvallend op welk moment Jezus deze woorden spreekt.
Binnen tweemaal vier en twintig uur zal Hij door zijn aardse rechters geoordeeld worden.
Binnen tweemaal vier en twintig uur zal Hij veroordeeld worden en gehangen worden aan Zijn kruis.
Daar zal Hij sterven als ... een vreemdeling.
Van God en van mensen verlaten.
En Hij weet dat.
Maar hoe zal het gaan ... daarna?
Wat kunnen Jezus' discipelen verwachten?

Mattheüs 25 - het bijbelgedeelte dat we samen hebben gelezen - staat bekend als Jezus' woorden over het laatste oordeel.
Het laatste oordeel dat zal aanbreken als Jezus op de aarde terug zal komen.
Op die dag zal de Mensenzoon verschijnen in al Zijn heerlijkheid.
En alle heilige engelen zullen met Hem zijn, miljoenen en miljoenen.
En dan zal Hij plaatsnemen op een grote witte troon.
En alle volken van de aarde zullen vóór Hem gebracht worden: Russen, Chinezen, Amerikanen, Afrikaners, Nederlanders, eindeloos.
En al die miljarden mensen zullen allemaal hun oog gericht hebben op die Ene, op Zijn troon.
Dat moment, die dag zal aanbreken ... als alle volken op de aarde het evangelie hebben gehoord.
Als ieder mens zijn of haar beslissing genomen heeft: vóór of tegen Jezus.
Er blijven slechts ja-zeggers en nee-zeggers over....
Tussen haakjes ... kunt u zich dat voorstellen?
Zie je jezelf daar al voor de troon van Jezus staan?
Heb jij al gekozen vóór of tegen Jezus?

En dan zal het moment aanbreken dat Jezus als een Herder ... de schapen van de bokken zal gaan scheiden.

Dat doet een herder die 's avonds thuiskomt en de kudde naar de stal brengt.

Even iets over schapen en bokken.

Een schaap is zacht, aanhankelijk en kwetsbaar.

Het mag de nacht doorbrengen in de veilige beschutting van de stal.

Een geitenbok is bokkig: hard, stotig en onwillig.

Hij blijft 's nachts buiten ...

De herder doet z'n werk.

Snel en foutloos gaan ze uiteen.

De schapen rechts, de kant van de zegen.

De bokken links, de kant van de vloek.

De schapen zijn de mensen van de rechterhand.

De mensen van de 'goede' hand.

Zij gebruiken hun handen goed.

Zij steken hun handen uit de mouwen om het leven van anderen draaglijker te maken..

De bokken zijn van links, de 'linkshandigen'.

En links betekent - in de taal van de Bijbel - on-handig.

Het zijn de mensen die hun handen thuishouden.

Rechts of links.

Een tussenweg is er niet.

Dan spreekt Herder-Koning de schapen aan.

Warm en hartelijk klinkt zijn stem.

Als vroeger, toen Hij sprak: "Komt allen tot Mij die vermoeid en belast zijt en Ik zal je rust geven."

Of ook toen Hij zei: "Als iemand dorst heeft, Hij kome tot Mij en drinke."

Jezus noemt de schapen: 'gezegenden van de Vader.'

Zij mogen het Koninkrijk van God binnengaan.

Zij mogen delen in de erfenis, die Jezus voor hen heeft verkregen.

Waarom? Waarom is Jezus zo blij met hen?

Wat hebben ze gedaan?

Waarom worden zij zo hartelijk uitgenodigd om door de poorten van het Koninkrijk van God binnen te gaan?

Ze worden, gemeente, welkom geheten omdat ze voor Hem klaar hebben gestaan.

Ze hebben Hem ... te drinken gegeven, toen Hij dorst had.

Ze hebben Hem ... te eten gegeven, toen Hij honger had.

Ze hebben Hem ... onderdak verleend, toen Hij een vreemdeling was.

Ze hebben Hem ... gekleed, toen Hij geen kleren had.

Ze hebben Hem ... verpleegd, toen Hij ziek was.

Ze hebben Hem ... bezocht, toen Hij in de gevangenis zat.

Ja, maar ... Verbaasd vragen ze zich af, wanneer dat dan gebeurd kan zijn.

Want herinneren kunnen ze het zich niet meer.

Dan zal Jezus tegen hen zeggen: "Amen, voorwaar, Ik zeg je, voorzover je dit aan één van de minste van Mijn broeders gedaan hebt, heb je het aan Mij gedaan."

Jezus, de Koning, Hij kwam incognito.

In de gestalte van een zwerver, een dakloze. In de gedaante van een vreemdeling en een vluchteling.

Hij sliep in een portiek of op een bankje in het park.

Hij was op de vlucht omdat zijn leven in gevaar was.

Ze hebben zich over Hem ontfermd.

Ze hebben Hem hun liefde gegeven.

Ze hebben Hem in het oog gehouden, opgezocht, geholpen, gediend.

'Werkelijk, zegt Jezus, dat heb je Mij gedaan.'

Zo innig weet Hij Zich verbonden met zijn kleinste broeders en zusters op deze aarde.

De verschoppelingen, de afhankelijken, de weduwen, de wezen, de vreemdelingen en de vluchtelingen.

"Komt, Gij gezegenden van mijn Vader."

'Kom binnen in de feestzalen van mijn Koninkrijk.'

*

En dan keert Jezus Zich tot hen die aan zijn linkerhand zijn.

In plaats van "Komt", zegt Hij nu: "Gaat weg".

In plaats van ... "gezegenden van de Vader" is het nu ... "vervloekten".

In plaats van de erfenis van het koninkrijk van God is er nu het vuur van de hel, bestemd voor de duivel en zijn trawanten.

En ook nu vragen we: Waarom?

Waarom worden dezen door Jezus ... vervloekt?

En ook nu klinkt: "Ik was hongerig, dorstig, een vreemdeling, naakt, ziek, in de gevangenis ... en je hebt niet naar Mij omgekeken!"

En ook nu klinkt de vraag: 'Wanneer was dat dan?'

We weten het niet meer?

We kunnen het ons niet herinneren!'

"Al wat je niet gedaan hebt voor één van Mijn allerkleinsten, heb je dat Mij niet gedaan."

Broeders en zusters, jongelui, kunt u, kun jij het zich voorstellen?

Dat je vervloekt wordt?

Dat je het Koninkrijk van God niet binnen mag gaan?

Jezus, die je had kunnen ontmoeten in één van je naasten.

En je liet Hem in de kou staan!

Je had geen tijd, geen zin, geen aandacht voor je naaste broeder of zuster.

Je was alleen maar met jezelf bezig.

Druk, druk, druk.

Weet u ... die schapen en die bokken zitten misschien wel naast elkaar hier in de kerk.

Jezus heeft het - hoor het goed ... Jezus heeft het over u en over jou en over mij.

Over discipelen, over christenen, over kerkmensen.

Misschien staan wij bij Jezus wel meer in de schuld om wat we niet deden, dan om wat we wél hebben gedaan.

Want wie zijn dan die schapen en wie zijn die bokken?

Zijn dat gelovigen en on-gelovigen?

Zijn dat de mensen die voor Jezus hebben gekozen en de mensen die aan Hem voorbij zijn gegaan?
Het zal u en jou misschien verbazen ... maar zowel de schapen als de bokken zijn mensen die in de Here Jezus Christus geloven.
Alleen ... de schapen denken niet alleen aan zichzelf ...
Ze ontfermen zich ook over de naaste ... in nood.
De bokken ... dat zijn zij die slechts voor zichzelf leven, zelfzuchtig, egoïstisch, onbarmhartig.
De schuld van de mensen aan de linkerhand van de Zoon des Mensen ... bestaat niet uit hun zonden.
Hun schuld bestaat uit dat, ... wat ze niet gedaan hebben aan één van deze minste broeders.

Nu niet-doen, nu niets-doen, nu nalaten iets te doen ... kan dus onvoorstelbare gevolgen hebben voor je toekomst.
Wat een mens aan een medemens in nood - wie, waar of wanneer ook! - nalaat te doen ... wordt hem in het oordeel straks als schuld aangerekend!
Deze woorden van Jezus, broeders en zusters, jongelui, zijn vanmorgen dus nog scherper dan we misschien gedacht hadden.
De scheiding van de schapen en de bokken loopt dus dwars door de gemeente heen.
Het gaat niet alleen om geloof ...
Het gaat ook om een geloof in de praktijk.
Om - wat Jacobus noemt - het doen van goede werken.
De werken van de barmhartigheid!
Werken, die gedaan worden, niet om er zelf beter van te worden.
Niet om er zelf een kick of een goed gevoel van te krijgen.
Maar die gedaan werden uit liefde.
Liefde tot God en tot onze naasten.
Want er zijn er zo velen in onze maatschappij die niet meer zijn opgewassen tegen het leven.
Vaak is het terug te voeren op een tekort aan hartelijkheid, liefde, zorg, vriendschap, van hun naaste omgeving.
Wij, volgelingen van Jezus, discipelen, christenen ... wij zullen beoordeeld, veroordeeld worden op onze goede werken van barmhartigheid.
Als schapen en als bokken.

*

Het is opvallend, jongelui, broeders en zusters, dat Jezus in die laatste woorden voor zijn sterven juist zijn discipelen aanspreekt.
Hij waarschuwt - las ik bij iemand - voor kerkelijk 'narcisme'.
Wat dat is?
Dat is dat je als kerk, als gemeente, als christenen alleen maar aan jezelf denkt.
Zo van ... wat zijn we toch een leuke, knusse gemeente.
We zijn er voor elkaar.
We kunnen rekenen op elkaars hulp en steun.
We sturen een kaartje als iemand jarig is.
We zoeken iemand op als ie in het ziekenhuis ligt.
Maar 't blijft allemaal ... onder ons.

Ik las daarvan een voorbeeld van een orthodox protestantse gemeente in een kleine, welvarende Amerikaanse stad Riverton.

Een gemeente van geslaagde zakenlui en gezeten burgers.

Trots op hun prachtige kerkgebouw, de groene gazons eromheen, hun gevierde dominee, hun volmaakte liturgie, de beroemde koren, de actieve werkgroepen, enz. Elke zondag is het feest.

Van heinde en ver komen de auto's aangereden, door parkeerwachters in kerkelijk uniform van een ruime parkeerplaats voorzien.

Op een dag sluiten een paar 'evangelicals' zich bij die gemeente aan.

Zij beginnen een bijbelkring en een gebedskring.

Want de nood van de stad ligt hen op hun hart.

Ze huren de oude brandweerkazerne, die gelegen is vlak naast de kerk en beginnen daar een opvang voor zwervers en daklozen.

Maar dan is Leiden in last.

Want een zwerver heeft zijn behoefte gedaan op het gazon naast de kerk.

Een ander liet er zijn bierblikje achter!

Grote spanning in de gemeente.

Twee partijen staan vierkant tegenover elkaar.

'Jullie hebben onze rust aangetast.'

'Wij zijn een nette gemeente!'

Kijk, dat is - wat we noemen - kerkelijk narcisme.

Een gemeente die vol is van zichzelf. Die geschonken talenten niet gebruikt.

En die niet bewogen is met het lot van de kleinste van Jezus' broeders.

Durft u, durf jij vanmorgen jezelf de spiegel voor te houden?

Wat doen wij bijvoorbeeld voor de mensen in de wijk rond ons kerkgebouw?

'We nodigen hen toch uit voor een kerstnachtdienst, dominee.'

'We doen een evangelisatieblaadje bij mensen in de bus.'

Maar dan houdt het - denk ik - verder wel op.

Het liefst besteden we het uit aan een paar gemeenteleden die er nog een beetje warm voor zijn te krijgen.

Maar zelf? Wat doet u, wat doe jij zelf?

Laat staan dat we wat verder kijken dan de wijk waarin onze gemeente staat.

Zitten ze er nog steeds ... die asielzoekers op het PZ-terrein in Bloemendaal?

En die buurman en die buurvrouw, en die collega en die klasgenoot ...

'Toen ik naar mijn naaste vroeg ... waar was jij?'

*

De profetie van het laatste oordeel, broeders en zusters, jongelui, kent slechts één criterium, één toetssteen.

En dat is ... de liefde.

Prof. Bavinck vertelt ergens dat hij eens aanwezig was bij het in gebruik nemen van een nieuwe kerk.

De kerk had aan één van de zijkanten drie ramen met uitbeeldingen van het geloof, de hoop en de liefde.

Wanneer je ín de kerk was zag je de ramen in deze volgorde: geloof, hoop en liefde.

Wanneer je búiten de kerk liep was de volgorde net omgekeerd.

Eerst de liefde, dan de hoop, dan het geloof.

Van buiten de kerk, van buiten de gemeente, is de liefde het eerste wat opvalt.
Maar waar die liefde niet te zien is, waar de liefde niet opvalt ... is verder ook niets te zien.

Ook het geloof en ook de hoop niet.

Een christelijke gemeente in één van de grote havensteden huurt iedere zaterdagavond een zaaltje aan het water en schenkt daar koffie en serveert er sandwiches bij.

Wie wil praten vindt een luisterend oor.

Er is zang, de boodschap en een gebed.

Dat is het dan. Klein, maar echt.

De mensen van deze hulpploeg hebben - vaak onwetend - engelen onderdak verleend.

Of zoals ik las ik een Kerkblad: In Emmeloord zaten tien Irakezen en een vrouwelijke tolk tijdens de kerkdienst in de kerkenraadskamer.

Zij was eerst moslim, maar ze was bekeerd tot het christelijk geloof.

Aan de hand van de samenvatting van de dominee gaf zij aan haar gevluchte landgenoten door waar de preek over ging.

*

Ik moest denken aan het begin van de preek: vijftig asielzoekers hier in de kerk is misschien wat veel.

Maar één, of twee, of misschien zelfs tien?

Hoe gastvrij willen we zijn?

Hoeveel ruimte geven we de vreemdeling en de vluchteling in onze gemeente en in ons kerkgebouw?

Heel markant staat het er in 3 Johannes vers 5: "Geliefde, gij handelt trouw in alles wat gij aan de broeders doet, en dat nog wel aan vreemdelingen, die in de tegenwoordigheid van de gemeente, getuigd hebben van uw liefde; indien gij hen voorthelpt, gelijk het God waardig is, zult gij wél doen."

Mensen voorthelpen, op een manier die God waardig is. Door ... trouw te zijn.

Door ... liefde te bewijzen. In woord én in daad.

Broeders en zusters, jongelui, de liefde van Jezus dringt ons tot liefde voor onze naaste.

Ook die vluchteling en die vreemdeling, die buurtbewoner en die stadsgenoot.

Om hen bij te staan en hen wél te doen.

Trouw en vol liefde.

Zoals God, zoals Jezus, het bedoelde.

Als schapen van de Goede Herder!

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Haarlem 28 april 2002

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !